

שם הפעילות: כוחה של קבוצה

הכותב/ת: אייל מור יוסף (עורך)

מתוך חוברת הכנה לצה"ל: "מנהיגות ומעורבות בקרב בני הקיבוצים"

ערכים ומטרות הפעילות

לגבש את הקבוצה הספציפית בתוך חברת הנעורים, לבדד אותה מקבוצות קיימות.

קהל יעד

חברת הנעורים

משך הפעילות

כשעה

רשימת ציוד ועזרים

כיסאות

מערך הפעילות

משחק 1

מחלקים את החניכים לשתי קבוצות (אם הקבוצה קטנה מדי ניתן לעשות זאת בקבוצה אחת). על החניכים להסתדר לפי קטגוריה שיגיד המדריך וכל זה על הכיסאות מבלי ליפול ומבלי לרדת. למשל – לפי גובה, משקל, אות ראשונה, תאריך לידה וכו'.

משחק 2

על החניכים להסתדר לפי קטגוריה על הכיסאות – הפעם מבלי לדבר. המשמעות – השלב הראשון דורש מהחניכים הכרות והתעניינות אחד את השני ויוצר הכרות ודינמיקה בין המשתתפים. בשלב ב' עולה האתגר וכלים למצוא דרכים חשות להתקשר. רק תקשורת טובה תביא אותם להצלחת המשימה.

משחק 3

הכיסאות נמצאים במעגל, ועל הקבוצה להישאר על כמה שפחות כיסאות, כאשר כולם עומדים על הכיסאות והמדריך מוציא בכל פעם כיסא אחר כיסא אל מחוץ למעגל. קבוצה שתצליח לעמוד על שתי כיסאות ומטה, תחשב כמנצחת. ניתן לחזור על המשחק פעם שניה, כאשר לפני כן נותנים להם כחמש דקות לתכנן את האסטרטגיה לביצוע המשימה.

המשמעות – הצלחה במשחק זה תתאפשר רק לאחר גיבוש אסטרטגיה חברתית, תכנון מראש, הגדרת מטרה משותפת, וחלוקת תפקידים שתסייע להצלחה במשימה.

משחק 4

מושיבים את כל החניכים במעגל כאשר הם עם הפנים כלפי פנים, והכיסאות צמודים זה לזה. מבקשים מהחניכים להסתובב 90 מעלות שמאלה מבלי להזיז את הכיסאות. מבקשים מכל נער להישכב על בטנו של הנער שיושב מאחוריו (ישב קודם לימינו) זה הזמן להרגיע את האווירה ולהתחיל להוציא כיסאות בזה אחר זה. אם הקבוצה מצליחה להישען זה על זה בלי כיסאות בכלל ניתן לבקש מהם למחוא כפיים בשלב ראשון ובשלב שני ללכת קדימה במעגל.

סבב

- לשאול את החניכים "מה ראינו?"

למדריך:

- ❖ **במשחק הראשון** ראינו שכל אחד יש מקום בקבוצה, וביצוע משימה מותנה ביכולת לדבר ולהקשיב.
- ❖ **במשחק השני** הרגשנו את החשיבות שבריסון הכוח ובצורך של כל אחד להתחשב בחבריו, בצרכיהם, כל זאת כדי להצליח יחד כקבוצה.
- ❖ **במשחק השלישי** חשפנו את הצורך בגיבוש אסטרטגיה קבוצתית וחלוקת תפקידים. רק הבנה של המשימה המשותפת וחלוקת תפקידים פנימית בתוך הקבוצה, תוך התחשבות ביכולות האישיות של כל אחד מחברי הקבוצה יכולה להביא את הקבוצה לביצוע טוב של המשימה.

לסיכום, תקשורת, התחשבות, והבנה עמוקה שלכל אחד מהפרטים בקבוצה נמצא מפתח להצלחת הקבוצה כולה הם הכלים המשמעותיים בעבודת צוות. מומלץ לתת דוגמאות מנסיון אישי לחיי קבוצה ואף יותר מכך, מהשירות הצבאי, בעיקר משלבי הראשונים.

תובנות ודגשים חינוכיים

תהליך החינוך בהכנה לצה"ל נעשה בהליך התנסותי, הדרגתי, שהצלחה בכל שלב נותנת לחניכים תחושת מסוגלות ורצון לעמוד באתגרים נוספים. תוכנית ההכנה לצה"ל בתנועה הקיבוצית בנויה משני עמודי תווך מרכזיים – הראשון ביניהם הינו ההכנה הפיסית והשני- ההכנה המנטאלית.

בהכנה הפיסית, חשובה קודם כל ההבנה הבסיסית כי אימוני הכושר הגופני הינם מתודה בלבד, ואין הדבר מהווה מטרה. האימון הפיסי הוא אחד מהגורמים האטרקטיביים מבחינת החניכים, במחשבה שרבים מהחניכים לא יצטרפו לתוכנית חינוכית, אך ההגדרה "תוכנית לכושר קרבי" תגרום להצטרפותם. הרעיון המרכזי הוא

לייצר אצל החניכים תחושת מסוגלות, התמדה לאורך זמן, והכרות עם היכולות שלהם לעמוד בפני קשיים שיוצבו להם בתהליכים הקדם צבאיים ובצבא עצמו.

ההכנה המנטאלית שזורה כחוט השני בתוכנית השנתית, והיא צריכה להיות ביחס כזה, שמצד אחד נשמר הקשר בין נושא אחד למשנהו, ומצד שני לא נקטע רצף האימונים הפיסיים הקשור בתוכנית.

היחס שאנו ראינו כנכון, הינו מערך ערכי אחד על כל שלושה אימוני כושר קרבי, כלומר בערך פעם בשבועיים.

להכנה המנטאלית מספר תחומי משנה:

☒ **תחום המוטיבציה** - עוסק בעיקר בדרכון החניך לשירות משמעותי בצה"ל
☒ **תחום אינפורמטיבי** - כולל בחובו את הידע המהימן (לא שמועות) הדרוש למלש"ב כדי להתמודד עם הליכי הגיוס, בחירת יעד הגיוס, אופי המסגרת הצבאית וכו'

☒ **תחום ערכי** - זהו לב ליבה של התוכנית. התחום הערכי, אשר אנו רוצים לחזק אצל קבוצת הנעורים בקיבוץ, הינו הגורם המשמעותי ביותר באם חניכנו יתמידו בשירות משמעותי בצה"ל או לא. בתחום זה ברצוננו לחזק ערכים אוניברסאליים וערכים ספציפיים לחברה הישראלית ולצה"ל. בכלל זה, ראיית השירות הצבאי כמרכיב חיוני בתפיסת האזרח הבוגר והפעיל בחברה.

☒ **למידת שפה** - שדה הפעולה בצבא מורכב מעולם מושגים חדש, שבו למרכיב האנושי מקום חשוב. השתלבות הפרט במערכת מצריך זמן הסתגלות למקום ולשפה החדשים ויש לתת את הדעת על כך בהכנה, ובתחילת התהליך הצבאי.

עקרונות מנחים

1. **אמונה בדבר** - תוכנית זו יוצאת מנקודת מוצא, כי כל נער ונערה במדינת ישראל, יכול וצריך לעשות שירותי משמעותי בצה"ל או למען החברה הישראלית.
2. **הקבוצה** - אנו מאמינים כי תוכנית מסוג זה, יש בה כדי לתת פן ערכי משמעותי בחברת הנעורים, ולייצר אמירה ברורה סביב עקרונות וערכים חברתיים שנשחקו בעשורים האחרונים.
3. **תחליף** - אנו רואים בתוכנית זו תחליף חינוכי משמעותי למה שהפך להיות שגרת יומם של בני הנעורים בקיבוצים (פחות פויקה יותר אמירה ערכית)
4. **חיבור** - אנו רואים בתוכנית כלי לחיבור בין מדריך הנעורים, בוגר צבא (או שירות לאומי), לבין קבוצת הנעורים אשר גם אם נראית אדישה, הנושא נוגע לנימי נפשה.
5. **דוגמא אישית** - התוכנית בנויה על כך שמדריך הנעורים, בוגר צבא (או שירות לאומי), יוביל את קבוצת הנעורים למצב של מוכנות ואכפתיות כלפי שירותם הצבאי, דרך עקרון הדוגמא האישית.
6. **קבוצה** - לקבוצה, לאווירה שהיא מייצרת, ולקשרים שבתוכה, יש השפעה רבה על הפרטים שמרכיבים אותה, גם בהנעה למוטיבציה, ובהמשך לרגעי התמודדות עם קושי ומשבר.